

An Chomhairle Náisiúnta Curaclaim agus Measúnachta
National Council for Curriculum and Assessment

***Aistear: Creachuraclam na
Luathóige sa chomhthéacs
naíonra agus bunscoile***

12 Márta 2011

Cuspóirí na cainte seo faoi *Aistear*

- **Spléachadh a fháil ar *Aistear*, Creachuraclam na Luath-Óige**
- **Cosúlachtaí agus éagsúlachtaí le *Curaclam na Naíonán* a thabhairt ar aird**
- **Féachaint ar roinnt bealaí a d'fheadfadh **stiúrthóir** nó **múinteoir naíonán** *Aistear* a úsáid**

Aistear: Cén fáth? Cé dó?

Ceapadh *Aistear*

- le haghaidh gach linbh idir **breith agus sé bliana**
- le húsáid i **suíomhanna** éagsúla:
 - **seirbhísí seisiúnacha**, ranganna Tús Luath san áireamh
 - **ranganna naíonán** i mbunscoileanna
 - suíomhanna cúram lae lánaimseartha agus páirtaimseartha
 - suíomhanna feighlíochta leanaí
 - in áiteanna cónaithe leanaí.
- chun cabhrú le leanaí fás agus forbairt le bheith ina bhfoghlaimoirí **féinmhuíneacha** agus **inniúlacha**

Aistear: cad atá ann?

Prionsabail agus Téamaí

12 phrionsabal Aistear

An luath-óige	Gaoilta le daoine eile	Foghlaim agus forbairt
<ul style="list-style-type: none">▪ Uathúlacht/ indibhidiúlacht▪ Comhionannas agus éagsúlacht▪ Saoránacht	<ul style="list-style-type: none">▪ Gaol/caidrimh▪ Ról an duine fhásta▪ Tuismitheoirí agus teaghlaigh	<ul style="list-style-type: none">▪ Iomlánaíoch▪ Gníomhach▪ Súgradh; eispéiris ghníomhacha▪ Ábhartha agus bríoch▪ Cumarsáid agus teanga▪ Timpeallacht foghlamtha

Creat agus curaclam ...

- **Creat curaclaim** ... *scafall nó crann taca a chuidíonn le daoine fásta curaclam a fhorbairt do na leanaí atá faoina gcúram.*
- **Curaclam** ... *tagraíonn sé seo do gach eispéireas, bíodh sé ina eispéireas foirmiúil nó neamhfoirmiúil, pleanáilte nó neamhphleanáilte, sa timpeallacht laistigh nó lasmuigh, a chuireann le foghlaim agus le forbairt an linbh. (Prionsabail agus téamaí, lch. 61)*

Foghlaim agus forbairt leanaí á gcur i láthair mar **théamaí**:

- a) meonta
- b) scileanna
- c) tuairimí agus luachanna
- d) eolas agus tuiscint

Deiseanna foghlama samplacha

Sa chuid a bhaineann le gach téama gheofar:

- smaointe agus moltaí i leith gníomhaíochtaí agus eispéiris
- deiseanna foghlama samplacha i gcomhair trí aoisghrúpa

Naíonáin (leanaí óga):
breith go 18 mí

Mamailínigh:
12 mhí go 3 bliana

Leanaí:
2½ go 6 bliana

- **tacóidh sé/sí le leanaí de réir mar atá a dteanga á forbairt acu:**
 - tabharfaidh sé/sí sampla de dhea-úsáid teanga agus cuirfidh a lán deiseanna ar fáil do na leanaí le labhairt agus le bheith ag éisteacht (tá tábhacht ar leith ag baint leis seo do leanaí a bhfuil Béarla nó Gaeilge á foghlaim acu mar dhara teanga)
 - éistfidh sé/sí go cúramach le leanaí agus ní dhéanfaidh beag is fiú dá smaointe
 - cuirfidh sé/sí deiseanna ar fáil do leanaí labhairt le daoine éagsúla duine le duine, i ngrúpa beag, agus i ngrúpa mór, mar shampla leanbh agus rann á insint le cara nó nuacht á insint faoi rud éigin a rinne siad le chéile, leanaí ag cur agallaimh ar bhall de phobal
 - spreagfaidh sé/sí leanaí leis an todhchaí a phleanáil, a thuar agus tuairimí a thabhairt ina leith nó faoi eispéiris shamhlaíocha nuair atá siad i mbun súgartha samhlaíoch
 - imreoidh sé/sí cluichí teanga leis na leanaí, mar shampla *Feicim le mo shúil cinn*
 - aimseoidh agus cruthóidh sé/sí focail a dhéanann rím, focail sheafóideacha san áireamh, cosúil le *arán, bán, fán, seán, ván, bacán*
 - déanfaidh sé/sí rabhlóga agus casfhocail a aithris
 - léifidh sé/sí scéalta leis na leanaí agus déanfaidh na carachtair agus na himeachtaí iontu a iniúchadh leo
 - roghnóidh sé/sí focail nua ón scéal agus tabharfaidh samplaí dá n-úsáid ar bhealach suntasach

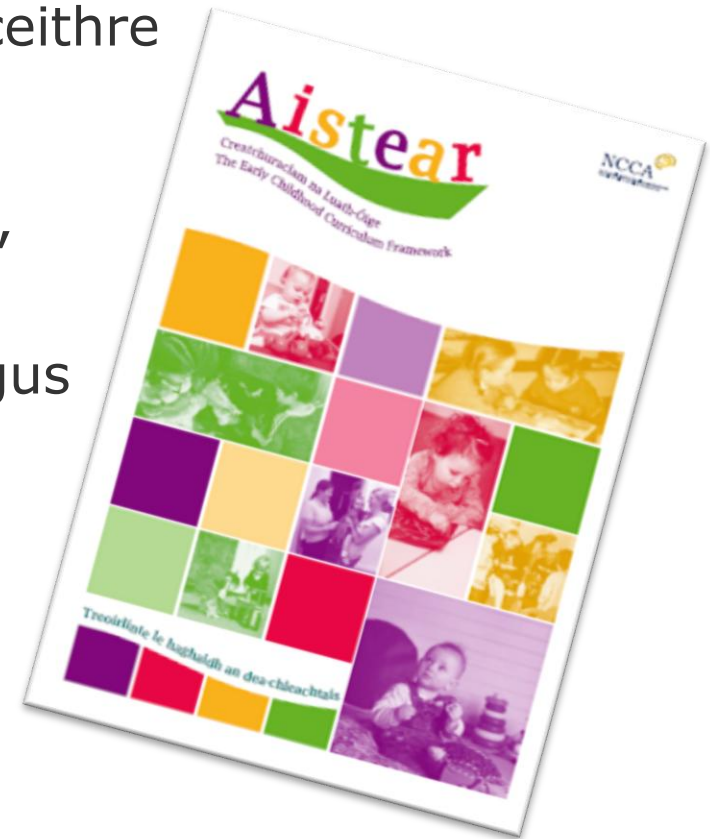
Treoirlínte le haghaidh an dea- chleachtais

Treoirlínte le haghaidh an dea-chleachtais

In *Aistear* gheofar freisin eolas, smaointe agus eispéiris foghlama samplacha i gceithre réimse den cleachtas:

- **Comhpháirtíochtaí** idir cleachtóirí, tuismitheoirí agus teaghlaigh
- **Idirghníomhaíochtaí** idir páistí agus daoine fásta
- **Súgradh** mar mhodh múinte agus foghlama
- **Measúnú** chun tacú leis an bhfoghlaim

Eispéiris foghlama...

- *cuntas sonrach ar fhoghlaim leanaí ... cur síos ar a ndeir, a ndéanann agus a gcruthaíonn na leanaí ... agus léiriú ar ról an duine fásta ...*
 (Treoir Úsáide, lch. 5)

- Is féidir iad a chuardach ar bhonn
 - aoisghrúpa (43 do leanaí idir 2^{1/2} – 6 bliana)
 - suímh foghlama (seirbhísí seisiúnacha 22; naíonáin 21)
 - téama (Folláine & leas 22; Cumarsáid 15; Féiniúlacht & Muintearas 19; Taiscéalaíocht & smaointeoireacht 22)

Súgradh agus ról an duine fásta mar a léirítear in *Aistear* iad

Cad is súgradh ann, de réir *Aistear*?

Is *caoi le nithe a dhéanamh* é súgradh, a bhíonn:

- **gníomhach**: an corp agus an aigne in úsáid
- **eachtrúil**: dul sa seans, fiú i gcásanna nua agus i suíomhanna anaithnid; ligean orthu go sábháilte
- **cumarsáideach**: eolas a roinnt
- **taitneamhach**: spraiúil, spreagúil
- **casta**: gafa go domhain, dírithe air, ag smaoineamh
- **lánbhríoch**: tógáil ar an taithí atá acu
- **siombalach**: samhlaíocht a úsáid, ligean orthu
- **deonach**: roghnach, uathspreagtha, ag athrú de réir mar a leantar ar aghaidh

Ról an duine fásta

- *[P]lay in educational settings should have learning consequences. (Janet Moyles, 2005, p.9)*
- Ní mór don duine fásta
 - **pleanáil i gcomhair an tsúgartha** (*i bhfianaise an churaclaim agus eolais mheasúnaithe*)
 - **tacú leis an súgradh** (*straitéisí éagsúla idirghníomhaíochta a úsáid*)
 - **measúnú agus athmhachnamh** (*réimse modhanna a úsáid; 'scéalta' a chruthú i bpunanna*)
 - **athmhachnamh** (*conas is féidir liom tógáil ar an staid ag a bhfuil na páistí anois?*)
- Tá béim faoi leith ag **an timpeallacht foghlama**, ar an gcaoi, agus ar an méid, a fhoghlaimíonn leanaí

Ag foghlaim tríd an súgradh

- 5 chineál súgartha
 - cruthaitheach
 - cluichí le rialacha
 - súgradh le teanga
 - fisiceach
 - samhlaíoch

(Treoirlínte, lth.56-57)

- Béim ar an tábhacht a bhaineann le súgradh **laistigh** agus **lasmuigh**

Ceisteanna praiticiúla

1. Conas is féidir liom an seomra agus na páistí a **eagrú**?
2. Cén **acmhainní** is féidir a úsáid, agus cá háit?
3. Conas a chinnteoidh mé go bhfuil na páistí deas **socair** agus an seomra deas **glan**?
4. Conas a bheidh a fhios agam go bhfuil **rud éigin foghlamtha** ag na páistí?
5. Cé **mhéid ama** atá ag teastáil?
6. Cén áit sa **chlár ama** a chuirim an am súgartha?

Tasc: Ról an duine fásta

1. Féach an tEispéireas Foghlam ó *Aistear*:

- EF 30: Tarracóirí i sáinn! (stiúrthóirí)
- EF 52: Dul go dtí an fiaclóir (múinteoirí)

2. Cé na **straitéisí** atá in úsáid ag an **gcleachtóir** chun tacú leis an bhfoghlaim agus chun í a shíneadh?

Aistear á chur i bhfeidhm

Conas a
thacaíonn
Aistear le
cleachtóirí ina
gcuid oibre?

*Aistear agus
curaclam na naíonán*

Aistear agus Síolta

Aistear agus Síolta

- Cuid mhaith forluí sna bunphrionsabail
- Na haoisghrúpaí céanna
- Suíomhanna foghlama céanna (ceann breise i gceist in *Aistear*)
- *Síolta*: creat cáilíochta
- *Aistear*: creat curaclaim
- Pleanáil: téamaí, aidhmeanna, spriocanna foghlama

Aistear agus Caighdeáin *Síolta*

- 1: Cearta an Pháiste
- 2: Timpeallachtaí
- 3: Tuismitheoirí & teaghlaigh
- 4: Comhairliúchán
- 5: Idirghníomhartha
- 6: Súgradh
- 7: Curaclam
- 8: Pleanáil & meastóireacht
- 9: Sláinte agus Leas
- 10: Eagrú
- 11: Cleachtas Gairmiúil
- 12: Cumarsáid
- 13: Aistrithe
- 14: Féiniúlacht agus muintearas
- 15: Reachtaíocht agus rialú
- 16: Rannpháirteachas an Phobail

(Audit of Aistear and Síolta (NCCA and CECDE, 2008))

Aistear agus cúraclam na naíonán

Cosúlachtaí

- Tógann Aistear ar Churaclam na Bunscoile
- Cuid mhaith prionsabal roinnte eatarthu
- Páiste lárnach: indibhidiúlacht an pháiste

Eagsúlachtaí

- Spriocanna foghlama / cuspóirí foghlama
- Téamaí /ábhair
- Comhthábhacht na dtéamaí/clár ama naíonán
- Comhroinnt cumhachta
- Neamhspleáchlás proifisiúnta

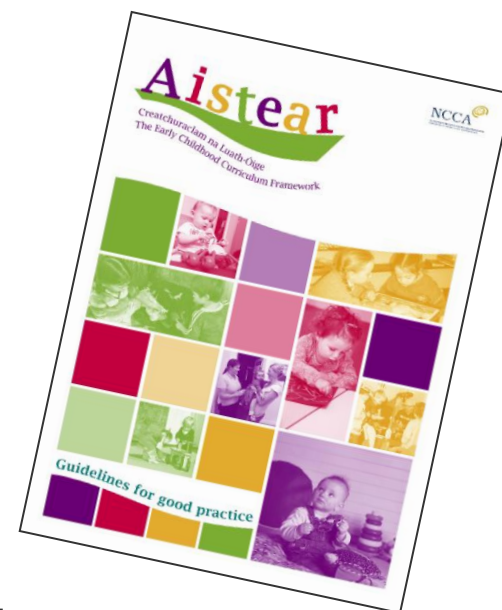
Mar sin: roinnt túsphointí

- **téamaí**, aidhmeanna, agus spriocanna foghlama a úsáid chun **clár foghlama** a fhorbairt do na páistí
- **súgradh** a úsáid mar mhodh chun tacú leis an bhfoghlaim
- réimse níos leithne **straitéisí** a úsáid chun **idirghníomhú** le páistí, agus cur leis an bhfoghlaim, í a shíneadh
- cur leis an **réimse modhanna** measúnaithe atá in úsáid, go háirithe chun tacú leis an bhfoghlaim (McF)
- **dul i gcomhar** le tuismitheoirí go héifeachtach

Aistear a fháil

- Foilsithe ar líne ag www.ncca.ie/luathoige
- 10,000 cóip ar CD tugtha amach
- 7,000 cóip as Béarla (dáileadh ag na hIonaid Oideachais agus na Coistí Cúram Leanaí)
- Cóipeanna Gaeilge ar fáil ó Eanáir 2011
 - **cóip amháin** den leagan Gaeilge do gach **naíonra** (á ndáileadh ag FNT, CNNG)
 - **dhá chóip** den leagan Gaeilge do gach **bunscoil** Ghaeltachta/lán-Ghaeilge (á ndáileadh ag na hIonaid Oideachais)
- Cóipeanna breise (Béarla & Gaeilge) ar díol
 - Oifig Foilseacháin an Rialtais, Sráid Theach Laighean, Baile Átha Cliath 2. 01 6793515.

Uirlisí Úsáide *Aistear*

Leidbhileoga

Acmhainní
ilmheán

Sleamhnáin le
cur i láthair

Acmhainní

Bileoga eolais

Podchraoltaí

Ailt as *info@ncca*

Aistear agus Siolta

www.ncca.ie/uirlisiusaideaistear

Ceardlanna sna hIonaid Oideachais

Teagascóirí *Aistear* ceaptha
Ceardlanna ar fáil sna
hIonaid Oideachais

- seisiún eolais (do phríomhoidí)
- trí cheardlann faoi súgradh (do mhúinteoirí)
- dhá cheardlann faoi mheasúnú (do mhúinteoirí)
- seisiún eolais faoin súgradh do thuismitheoirí

Obair atá beartaithe

Tá beartaithe ag an gComhairle Náisiúnta Curaclaim agus Measúnachta (CNCM) athbhreithniú a dhéanamh ar ar theangacha i gCuraclam na Bunscoile, a tosú amach le naíonáin.

- Ag obair le múinteoirí, leanaí agus tuismitheoirí i ranganna naíonán
- Taighde agus litríocht nua a chuimsiú
- Comhar le Teagascóirí Aistear agus na hIonaid Oideachais
- Coistí - páirtnéireacht

Tuilleadh eolais

An Chomhairle Náisiúnta Curaclaim agus
Measúnachta (CNCM)
24 Cearnóg Mhuirfean,
Baile Átha Cliath 2

Suíomh Gréasáin:

www.ncca.ie/luathoige

www.ncca.ie/uirlisiusaideaistear

R-phost: earlylearning@ncca.ie

Go raibh maith agaibh

Marie Riney

Oifigeach Oideachais

marie.riney@ncca.ie

01 799 6429

